

2014 W1301

5 februari 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. drs. M. Jeltes, advocaat te Amsterdam,

tegen:

(*wijlen*) [naam] (frater [naam])
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Fraters Maristen NL.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 15 oktober 2014. Op 30 november 2014 is door de heer [naam], overste van de Congregatie Fraters Maristen NL, een inhoudelijke reactie ingediend.

Op 6 januari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Jeltes.

Namens de Congregatie is verschenen overste [naam].

2. De klacht

2.1. Klager heeft van 1961 tot 1965 geïnterneerd verbleven op het [internaat] te [plaats] van de Fraters Maristen. Toen klager 12 of 13 jaar oud was (dus rond [jaartal] of [jaartal]) lag klager met griepklachten in een apart kamertje op de ziekenboeg van het internaat. Aangeklaagde kwam naast hem aan bed zitten. Hij had een mutsje op, een pet zonder klep en hij had zwarte bovenkleding aan met waarschijnlijk een witte boord. Aangeklaagde begon een verhaal te vertellen waarin kikkertjes voorkwamen en klager vond het maar een vreemd verhaal. Opeens legde aangeklaagde de dekens van het bed opzij, ging met zijn hand in de pyjamabroek van klager en smeerde met een flesje olie de penis van klager in. Klager was geschokt en verbaasd en heeft na enige momenten aangeklaagde duidelijk gemaakt dat het moest stoppen. Klager weet niet meer hoe hij het gezegd heeft. Aangeklaagde stopte inderdaad en droop af. Het betasten van zijn penis heeft ongeveer vijf minuten geduurd, zo schat klager nu in. Klager vond aangeklaagde een ontzettend enge man en wist niet goed wat hem was overkomen. Hij was verbaasd, geschokt en in de war maar hij wist wel dat het niet

normaal was wat aangeklaagde had gedaan. Klager heeft dit incident echter altijd voor zich gehouden, want zoiets thuis of aan de leiding vertellen kon echt niet.

2.2 Klager heeft zijn eigen therapie ontwikkeld: hij heeft van alles over de kerk verzameld. Hij heeft plakboeken vol met krantenknipsels en andere berichten over de Rooms-Katholieke kerk. Hij heeft een duidelijke afkeer van de kerk ontwikkeld, hetgeen ook blijkt uit zijn voorkeur voor heavy metal, wat soms gepaard gaat met heidense symbolen. Klager heeft een hekel aan autoriteit in zijn algemeenheid; hij heeft nooit onder een leidinggevende kunnen functioneren en is altijd zelfstandige geweest. Om zijn afkeer van de kerk kracht bij te zetten, heeft hij twintig jaar geleden een sieraad laten maken van een [symbool] met een kruis erdoor. Ook heeft hij door hetgeen gebeurd is onrust in zijn leven ondervonden. Hij wilde weg uit het gelovige leven en vluchten uit de realiteit. Dit resulteerde bijvoorbeeld in een vlucht in de alcoholische drank.

2.3 Klager wil erkenning voor wat hem is overkomen. Hij wil ook een bijdrage leveren aan het voorkomen van misbruik binnen de Rooms-Katholieke kerk. Verder wil klager financiële compensatie voor hetgeen hem is overkomen.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De overste heeft in zijn reactie oprechte deelneming betuigt voor hetgeen klager is overkomen. De overste schaamt zich diep over wat klager is aangedaan en wil graag zijn excuses maken. De overste heeft gesteld onderzoek te hebben verricht naar archiefgegevens van het internaat. Dit leverde alleen namenlijsten en cijferlijsten op van leerlingen die in die tijd op het internaat hebben gezeten. Uit de stukken is gebleken dat klager leerling is geweest op het internaat en de mulo.

Aangeklaagde is in [jaartal] op 68 jarige leeftijd in [plaats] aangekomen en is er gebleven tot augustus [jaartal]. Hij was de econoom van het internaat en de ziekenbroeder. In [land] is hij tientallen jaren onderwijzer geweest, overste en econoom van verschillende gemeenschappen en scholen. Hij stond bekend als een eerlijk en rechtschapen mens, streng voor zichzelf en mild voor anderen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden waaruit kan worden afgeleid dat het toenmalig gezag mogelijk op de hoogte is geweest van eventuele misdragingen van aangeklaagde. Ook uit het onderzoek van de Commissie Deetman zijn geen aanwijzingen naar voren gekomen van seksueel misbruik door aangeklaagde. Wel bestaat er een advies van de Klachtencommissie om een klacht, bekend onder nummer 2013 T972(2) ongegrond te verklaren. Overste [naam] kan op basis van het archiefonderzoek de klacht van klager bevestigen noch ontkennen. Indien dit misbruik heeft plaatsgevonden, dan had dit nooit mogen gebeuren. Het is beschamend te moeten lezen dat klager is misbruikt. Het is spijtig om te moeten constateren wat het met klager heeft gedaan, en het valt zeer te betreuren. De Congregatie bewondert de moed van klager om met zijn verhaal naar buiten te komen. De klacht van klager is van onschatbare waarde voor de waarheidsvinding en voor de lessen die de Rooms-Katholieke kerk uit deze ernstige problematiek moet leren. Ter zitting heeft overste [naam] opgemerkt dat het misbruik hoog wordt opgenomen en dat het wereldwijd wordt aangepakt. Overste [naam] heeft zijn excuses gemaakt voor wat klager is overkomen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of

chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 Er zijn ongeveer vierenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenis die klager schetst heeft plaatsgevonden.

Aangeklaagde is een keer in de nacht bij klager aan zijn bed komen zitten. Hij heeft met zijn hand in de pyjamabroek van klager gevoeld en smeerde met een flesje olie de penis van klager in. Het betasten van de penis heeft ongeveer vijf minuten geduurd.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van de vrouw van klager. Zij schrijft dat ze sinds [jaartal] samen is met klager en dat hij vanaf het begin heeft verteld over het misbruik in de ziekenboeg door frater [naam].

Verder heeft klager een krantenbericht van [datum] overgelegd waarin hij zegt dat de fraters niet van hem af konden blijven in de tijd dat hij naar een katholieke kostschool ging.

Tenslotte heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van het formulier “Toestemming gebruik melding als steunbewijs” in de zaak met zaaknummer 2013 T 972(2) waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde wordt geklaagd.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik pas circa 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6 Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de overste van de Congregatie Fraters Maristen in Nederland de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 5 februari 2015 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mevrouw W.M. Veltman-Breddels en mevrouw mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door mr. H.L. Miedema, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid

binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.